

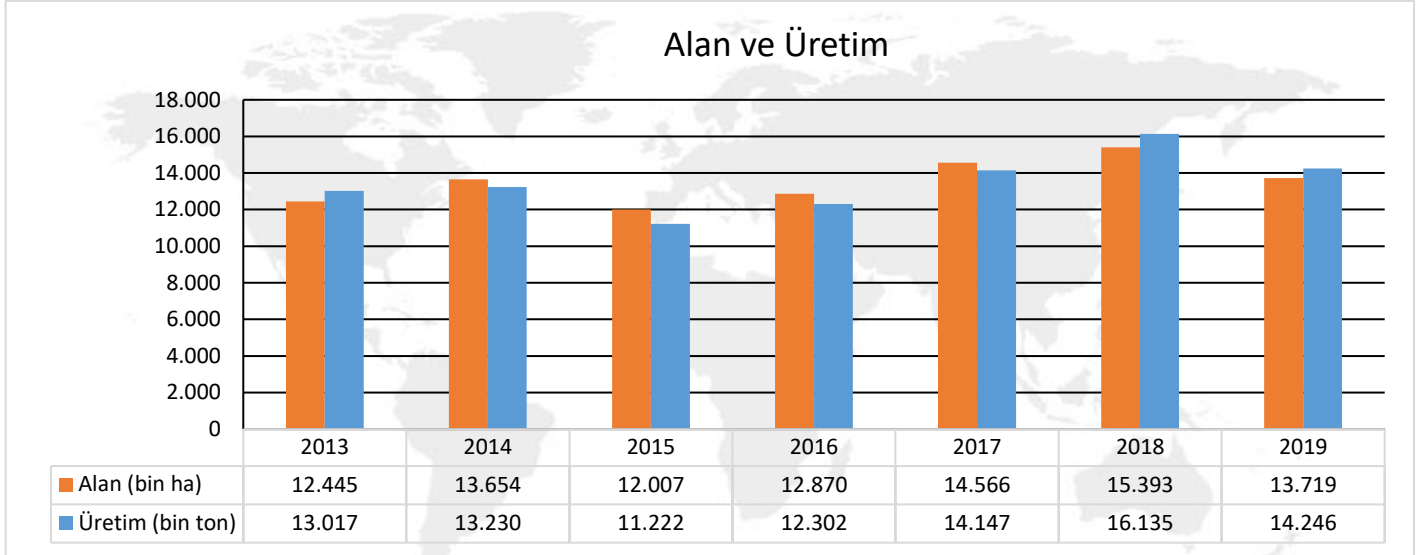
ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 14

OCAK 2021

DÜNYADA NOHUT

Alan ve Üretim

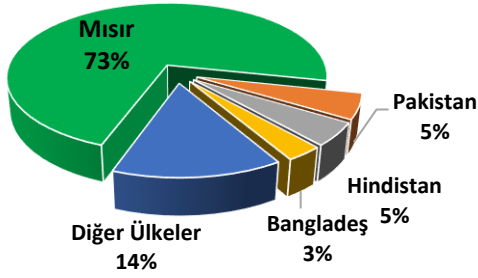
Kaynak: FAO

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'nün verilerine göre 2019 yılında dünyada 13,72 milyon ha alanda 14,25 milyon ton üretilen nohutta dünya verim ortalaması 104 kg/da olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2019 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında ekiliş alanı olarak 4. sırada, üretimde Hindistan'dan sonra 2. sırada, verimde ise 21. sırada yer almaktadır.

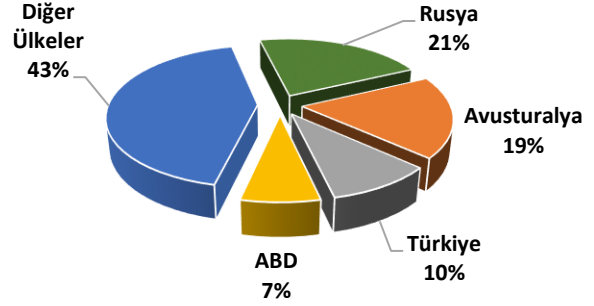
Dünyada bir önceki sezon üretim artışına bağlı olarak 2020 yılı üretim sezonuna yüksek nohut stoku ile girilmiştir. Ancak pandemi nedeniyle uygulanan karantina önlemleri tüketicileri stoklanabilir ürünlere yöneltmiştir. Bu durum stoklanabilir ürünler listesinin başında yer alan baklagillere olan talebi artırmıştır. Artan talebe liman ve gümrüklerde pandemi kaynaklı yaşanan lojistik sorunları ve artan taşımacılık maliyetleri de eklenince 2020 yılı Ocak ayında 707 \$/ton olan nohut fiyatları Şubat ayında 1.088 \$/ton'a, Eylül ayında ise 2020 yılı için en yüksek seviyesi olan 1.250 \$/ton'a ulaşmıştır. Dünya genelinde 2020/2021 üretim sezonu hasatları ile uluslararası fiyatlar normal seviyelerdeki seyrine dönmeye başlamış olup günümüzde yurtdışı fiyat 975 \$/ton seviyelerindedir.

Dünyanın bir numaralı nohut üreticisi, üçüncü sıradaki ithalatçısı olan Hindistan'da ise iklimsel koşullar ve pandemi karantinaları nedeni ile 2020 yılı üretiminde azalma olmuştur. Dünya 2019 yılı üretim sıralamasında sekizinci sırada yer alan Avustralya'da ise azalan üretim alanlarına karşın verimdeki artışa bağlı olarak üretim miktarı da artmıştır. Ayrıca yeni bir ulusal nohut yetiştirme programı başlatan Avustralya 2020 yılında gerçekleştirdiği 2,5 milyon dolarlık yatırım ile nohut yetiştiriciliğinde merkez olmayı hedeflemektedir.

Nohut İthalatı (2019)

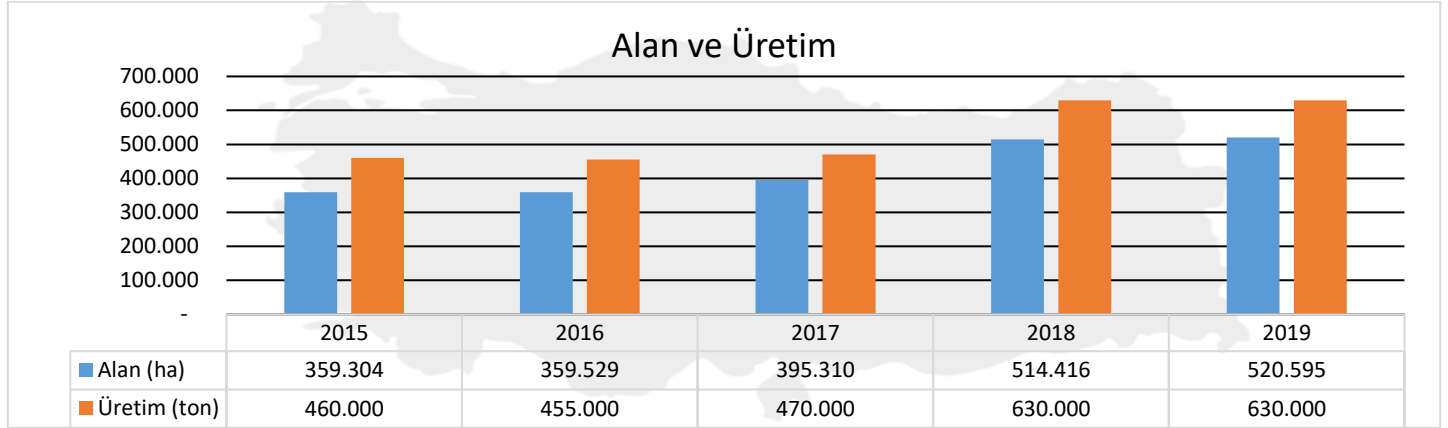
Nohut İhracatı (2019)

Kaynak: FAO

FAO verilerine göre 2019 yılı dünya ithalat miktarı yaklaşık olarak 7,8 milyon tondur. İhracat miktarı ise 2,18 milyon tondur. Türkiye ise 2019 yılında dünya sıralamasında ithalatta 5. sırada iken ihracatta 3. sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE NOHUT

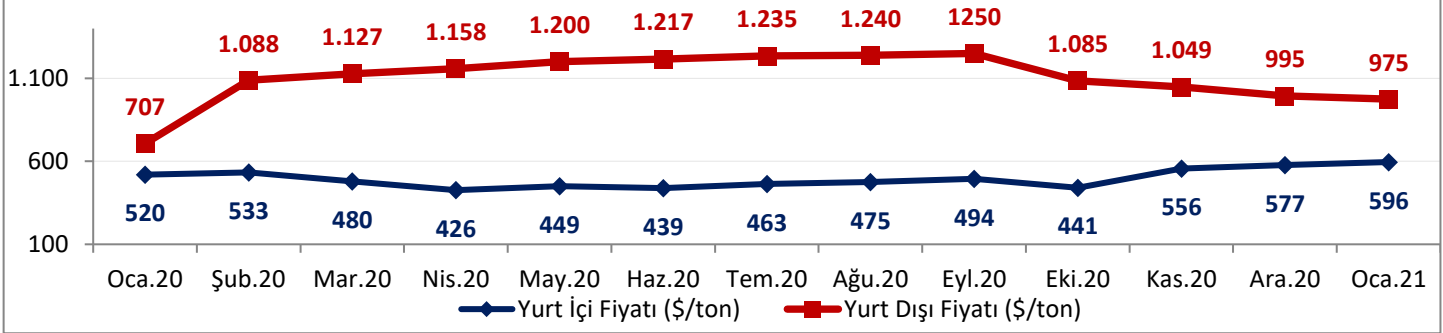
Kaynak: TÜİK

Ülkemizde uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Değerlendirilmesi (NAD) gibi başarılı projeler sayesinde nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2019 yılında **122 kg/da** olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2018/2019 pazarlama yılı verilerine göre Türkiye yıllık nohut tüketimi **465 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **5,7 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **%114**'tür.

Yaşanmakta olan pandemi diğer baklagillerde olduğu gibi nohutta da talep artışına neden olmuştur. Bununla birlikte **Türkiye nohut stokları ülkemizin ihtiyacını karşılayacak seviyenin üzerindedir.**

Ülkemiz yurt içi borsa fiyatları, yurt dışı fiyatlarının altında seyretmektedir. Nohut üretiminde kendine yeter durumda olan Türkiye pandemi kaynaklı olarak yaşanan arz sorunlarından etkilenmemiştir.

Yurt İçi ve Yurt Dışı Fiyatlar

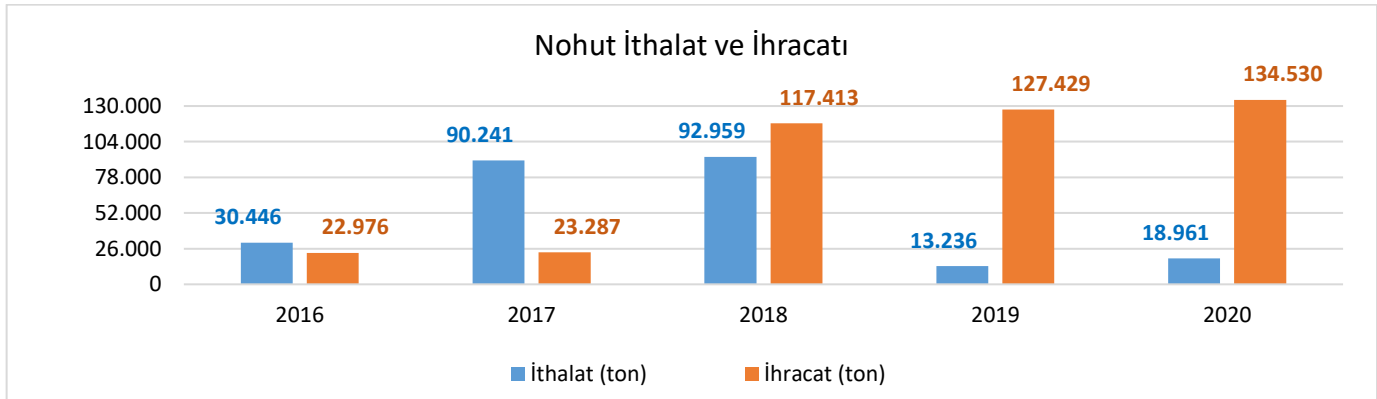

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.
(Yurt dışı Şubat ayı itibarı ile Meksika 10 mm esas alınmıştır.)

2021 yılı Ocak ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları **4.410 TL/ton (596 \$/ton)** seviyelerinde seyretmiştir (Ocak 2021 ortalama \$ kuru:7,402). Yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut **975 \$/ton**'dan işlem görmektedir. Mersin Ticaret Borsasında 29 Ocak 2021 tarihinde ortalama naturel nohut fiyatı **4.320 TL/ton (589 \$/ton)**'dur. (29.01.2021 tarihinde \$ kuru: 7,34 TL)

DIŞ TİCARET

Nohut İthalat ve İhracatı

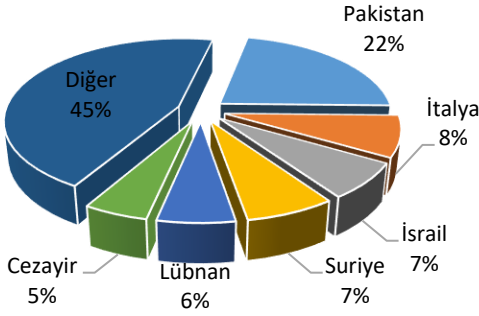
Kaynak: TÜİK (2020 yılı geçici rakamları), GTİP No: 71320000011, 71320000019

Ülkemiz 2019 yılı nohut ithalat miktarı 13 bin ton ve ithalat değeri 12,7 milyon dolar iken ihracat miktarı 127 bin ton ve ihracat değeri 76,2 milyon dolara ulaşmıştır. 2020 yılı ithalat 19 bin ton, ihracat ise 134,5 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı **ithalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 61 milyon dolar** olarak gerçekleşmiş olup ülkemiz net **İHRACATÇI** konumundadır. Genel olarak tüketici özel isteği (iri taneli) doğrultusunda gerçekleştirilen ithalat miktarında 2020 yılında artış görülmektedir. Yurt içi tüketicinin yerli üretime yönlendirilmesini sağlamak yolu ile bahse konu ithalatın azaltılması hedeflenmektedir. 2020 yılı ortalama rakamlarına göre 1 ton nohut ithalat değeri 891 \$/ton iken ihracat değeri 577 \$/ton'dur.

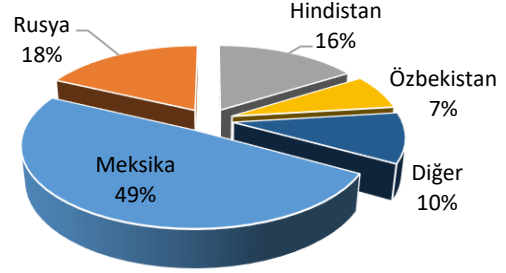
Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2019 yılında **11 bin ton** karşılığı **15,7 milyon dolarlık** ihracat gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise ihracat miktarı **12 bin ton** karşılığı **16,4 milyon dolardır**. Nohutun leblebi olarak ihracatı, ürüne katma değer kazandırıyor olması açısından da önem taşımaktadır. 2020 yılı ortalama rakamlara göre nohut ihracatı 577 \$/ton iken leblebi ihracatı 1.330 \$/ton'dur.

Bakanlığımızca uygulanmakta olan politikalar sayesinde üretim artışı yaşadığımız nohutun leblebi ile birlikte ülkemiz dış ticaretine pozitif yönlü katkısı 2020 yılında **77 milyon \$'a** ulaşmıştır.

İhracatın Ükelere Dağılımı (2020)

İthalatın Ükelere Dağılımı (2020)

Kaynak: TÜİK 2019, GTİP No: 71320000011, 71320000019

Türkiye nohut ihracatında 2020 yılında Pakistan (%22), İtalya (%8), İsrail ve Suriye (%7), ilk sıralarda yer almaktadır.

DEĞERLENDİRME

- 2020 yılı üretimimiz **630 bin tondur**.

- Bakanlığımızca uygulanmakta olan proje ve politikalar sayesinde nohutta kendi kendine yeter ülke olmamız nedeni ile pandemi döneminde artan talebe bağlı olarak uluslararası piyasalarda yaşanan fiyat artışları yurt içi piyasalarda görülmemiştir.

- Nohutta **NET İHRACATÇI olan ülkemizin** 2020/2021 sezonunda da aynı potansiyelini koruyacağı öngörülmektedir.

- Protein içeriğinin yüksek olması nedeni ile tercih edilen ülkemiz nohutunun gelişmekte olan protein ekstraktı sektöründe değer kazanacağı ve uluslararası piyasada tercih nedeni olabileceği değerlendirilmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 82 00

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr